

* c) ORIENTALIS (Kerner pro spec.) G. Beck loc. cit., p. 575; — var. *longispinosus* Rouy et Fouc. (*ibid.*).

Lieux sablonneux entre Bostandjik et Kartal A. .

Trouvé aussi par M. J. Nemetz dans quelque localité de notre région

LUPINUS TERMIS Forsk. Flor. Aegypt.-Arab., p. 131.

* var. *variegatus* (mih.)

Semina rufescenti-albida, brunneco-variegata. Petala alba ant caeruleo-suffusa, apice caerulecentia, sed fere semper saturatius quam in typo.

Se distingue facilement du type par les graines bicolores, panachées.

Hab — Champs argileux: près de Pachabagtzé et à Camlidja A. .

Obs. — J' avais pris, précédemment, cette plante — dont je ne possédais qu'un maigre échantillon fructifère — pour le *L. gracicus* Boiss. et Spr., que j'ai indiqué à Constantinople, dans la communication que j'ai faite à Société botanique de France, en mars 1897.

Cette dernière espèce diffère de la plante ci-dessus décrite par la corolle entièrement bleue; l'épi florifère dense; les bractées linéaires, non oblongues; les graines jaunâtres panachées de brun verdâtre; la tige plus velue, à poils étalés; etc.

Constantinople, le 15. octobre 1902.

(A suivre.)

Hazánk meg a Balkán Hesperis-ei.

(Species *Hesperidum Hungariae atque Haemi*).

Irta: Dr. Borbás Vince. — Autore V. de Borbás.

(Folytatás. — Continuatio.)

Organa Hesperidis.

Species *Hesperidum*, plerumque alpicola atque nocturnae, organa vegetativa stationi alpinae accomodata, flores autem lepidopteris nocturnis longilinguis conformabant.

Radix annua aut biennis saepius dicitur, quam in natura certo inveniretur. Species hortorum atque regionum demissiorum biennies esse solent, at haec quoque panciores. Species monticolae saepissime perennes atque radicibus crassis rupifragae. Frustulum caulis anni superioris, nec non rosulas innovationis basales foliis longe petiolatis, in his speciebus saepius invenies. Ipse *Hesperidem* annum vel bienniem ex alpina statione nondum vidi.

Species humilis et scapigera, qualam DE CANDOLLE et BOISIER describunt (vide p. 164.), in Carpatis et jugis Haemi nulla. Caulis nostrarum elatior, aequaliter foliatns, folia superne sensim

minora, brevius petiolata, summa fere aut omnino sessilia, amplexicaulia, ut motionibus ventorum tutius obsterre possent.

Caulis superior angulis ramulorum et peduncularum + decurrentibus interdum plus-minus angulatus. JACQUINIUS¹⁾ *H. inodoreae* „caules teretes aut subangulatos“, BOISSIER²⁾ *H. pulmonioidi* caules et ramos tandem angulatos adscipserunt. Inter pilos caulis longiores atque rigidiores saepius adsunt minores molles, stellati, flocciformes, magis adpressi. Ramuli etiam semiteretes, supra plani, extus glabri. intus pubescentes. Folia minus variant, indivisa, serrata, in demissioribus (*H. silvestri*, *H. Steveniana*) tamen et in declivibus mediterraeis etiam runcinata, lyrato-pinnatifida aut illis *Lapsanae* similia (icou 3.), nonnulla mox glabrescentia.

Pubes foliorum distributioni geographicae et vitae *Hesperidis* satis respondet. Pili *H. matronalis* italicae, ut videntur in REICHENBACHII Icon. t. II. fig. 4377—4378, simplices, minores, molles, densi, satis adpressi, ut etiam exspirationi herbae aestivali obstant: in *H. tristi* deserticola, nec nou in *H. glutinosa* uediterranea villi longiores atque sparsiores. In *Hesperidibus* orientis calidioris pili paulo maiores ac in *H. matronali*, rigidiores, plus-minus pungeentes, ut folia ab animalibus parvis rodentibus defuderentur. saepius bifurci, in canle aut foliis utriusque patentes vel horizontales, haud adpressi, multo magis remoti, quam in *H. matronali*. In herba secca trifurci quoque videntur, sed ramus tertius (spurius) nil, nisi pars indivisa, quasi pedunculus pili sureati. Ramulus unus pili bifurci plerumque maior, interdum falcatus, ut invasioni bestiolarum magis obstarre posset (*H. cladotricha*). In speciebus mollifoliis haplotrichis marginis foliorum sacpius pilis ramosis magis pungeutibus armati, quasi herba hos praecipue contra insecta defendere vellet.

Pubes *Hesperidum* praeterea characteri quoque specierum aut sectionis satis consentit et in speciebus aut varietatibus eiusdem loci eadem manet. Loca diversa sunt causae diversitatis pilorum, ideoque etiam originem specierum produnt. *H. obtusa*, *H. moniliformis* et *H. leiosoma* fere aut omnino glabrae. Inflorescentia *H. suaveolentis* glaberrima, partes tamen vegetativae pubescent atque glanduliferae. Species *Hesperidum* foliis superioribus breviter petiolatis, plerumque carent pilis glandulosis. *H. matronali* var. *adenopoda* excepta. Foliis basi lata aut sagittata sessilibus glandulae associantur longe stipitatae, teuues, mollesque, veluti in *H. silvestri*. Hac in caule superiore et racemo flores inapertos defendant. Pubes tamen *Hesperidum* vix tempore hodierno et statu naturae novissimo exolebatur atque diversa evadebat, sed ab antiquissimo tempore hereditata est, nam *Hesperides* nunc quoque hinc et inde pilis diversis aut glabritie promiscue crescunt.

Inflorescentia *Hesperidis* junior valde coaretata, ut folium in-

¹⁾ Flora Austriaca IV, 1776, p. 28.

²⁾ Flora Orient. I. p. 235.

florescentiae solum pedunculo infimo subjectum appareat, et *racemus aphyllus* maneat, axis inflorescentiae angulatus, pedunculi autem compressi fierent. Quum inflorescentia laxior aut per *Phytoptum* vel *Cystopum* infecta sit, folia inflorescentiae *Cruciferarum* inferiora saepius plura pilosa evolvuntur. *Hesperidis tristis* pedunculis interdum 4—5-nis folia subjiciuntur, in *Cardamine dentata* solo humido inflorescentia axe folioso terminatur (2. ic., p. 231.).

Pubes inflorescentiae plerumque duplex. Pilis longioribus, rigidioribus patentibusque atque glandulis pedunculatis floccus minor, adpressus pilis ramosis commiscetur, at racemus peracta anthesi plusnius calvus evadit. Floccus inflorescentiae gemmis floriferis mollitudinem atque calorem praebet et pedunculos juniores admodum comprimi atque inter se coalescere impedit.

Pedunculus tamen plerumque compressus, petioliformis, semi-teres, anceps, imo quadrangulus, basi petoli ad instar dilatatus, intus pubescens, extus saepe glabratus, imo et pars axis inflorescentiae infrapeduncularis glabra aut glabrior. Etiam pars pedunculi circum puberuli exterior saepius glabrior. Flocci enim hinc prius decidere possunt, quam de latere superiori. Pedunculos *Herperidum* unilateraliiter pubescentes jam SCHURIUS vidit. Conf. eius Enum. pl. Transsilv. p. 52, 53 et p. nostram 231.

Inflorescentia et pedunculi *H. obtusae* atque *H. suaveolentis* glabri. Inde gradus pubescentiae primus *H. moniliformis* est, cuius pedunculi intus pubescunt. *H. leiosoma* hanc sequeretur, at pedicelli intus solum puberuli in aliis speciebus quoque occurunt.

Pedunculos fructiferos omnes constanter refractos, qua nota Fournier l. c. p. 341. *H. runcinatum* tamquam speciem separavit, ipse non observavi. Interdum pauci reflexi et eorum axillis callus insidet, illi *Ornithogali* *refracti* et *Glyceriae distantis* similis.

Flores *Herperidum* bisymmetrii; sacci calycis illis *Dicyttrae* similes. Calyx, ut flos insectis magis in oculos caderet, coloratus, sepalis haud patentibus, imo tubuloso-clausis. Petala longe unguiculata a sepalis arce amplectuntur, ut flos insectis longirostribus macrosiphoneus redderetur. Calyx praeterea pilosus aut glandulosus, apice pilis longioribus rigidioribusque comatus, quibus flos virgineus nectariumque ab animalculis defenditur.

Lamina petalorum sat grandis, praesertim in speciebus regionis demissioris oblonga, angustior (*H. tristis*, *H. glutinosa*, *H. pyrenotricha*, *H. silvestris*), illa Monticolarum saepius obovata, rotunda sine apiculo. rarius mucrone emarginata (*H. matronalis*). Species alpinæ atque præalpinæ saepissime primitus atque constanter albiforae et Noctuidis tempore tenebricoso magis manifestae. Color iste absque pictura ab albinismo fortuito²⁾ omnino diversus, imo ab antiquissimo tempore naturalis et vitae *Hesperidis*, stationique elatae

²⁾ E. g. *Lychnis chalcedonica* var. *leucastra* Borb., A Kert 1901. p. 457, floribus albis, in horto Gánóceensi

arcte cohaeret et accomodatio vera est regioni alpinae atque temporis tenebricoso. In hac altitudine flos *Hesperidis* violaceus aut purpureus nullus aut rarissimus, neque praeter necessitatem diverso colore variaretur, nam pictura nocturno tempore haud manifesta esset.

NEILREICHIUS discrepantiam adnotat, ut *Hesperides* Slavoniae frequentius albiflorae occurserent, et GRISEBACH „spontaneam vulgo albifloram“ var. *australem* nominabat.³⁾ At color hic albus, regioni alpinae proprius, nunc jam non amplius curiosus, imo normalis, nam *Hesperis* floribus albis regione altissima in montes Europae australis humiliores descendebat. Flores *Hesperidum* violacei in collinis a nuptiis nocturnis temporis diurno se accommodare videntur et species talis saepius flos hortos exornans evasit. Odor suavis, quem nectaria floris nocturno tempore spirant, per tenebras insecta eo magis invitare videtur.

Flores *Deserticolarum* atque *Mediterranearum* maesti, quasi tristitiae se dedissent (*H. tristis* L.; cfr. p. 232—33), quare etiam in descriptione *H. glutinosae* prima „sordide rubri tristes.“

Inter exemplaria *H. matronalis* atque *H. cladotrichae* maiori-flora formas quoque minorifloras vidi, quasi gynodynamiae primordium, inter *H. glutinosam* autem mihi frequentius minorifloram, exemplaria pauca maioriflora vidi. Formae eiusdem speciei minori- atque majoriflorae, longi- atque brevistylae, eodem loco promiscue crescentes, facile negligi possunt. At ex speciebus Cruciferarum hinc formae minoriflorae, illinc majoriflorae remanebant, ideoque paulatim etiam geographice bene separabantur, veluti species p. 233. enumeratae docent. Hac re gynodynamiam *Hesperidis* breviter attigi. Glandulas juxta staminales vide p. 198 et p. 233.

Ovarium *Hesperidis* glabrum, rarius pilosum aut glandulosum, sed hoc quoque cito calvescit, quare species omnino trichocarpa in montibus rarissima. *H. carpatica* ZAP. forma *H. niveae* esse videtur siliquis glabrefactis. Species ab initio leiocarpae magis numerosae sunt. Siliquarum charactere species in subgenera (p. 265.) dividuntur, articulatione earum ad *Raphanistrum* vergunt. Replum *H. tristis* siliquale carpophoris *Umbelliferarum*, *Malvacearum* et *Geraniacearum* simile. Fructuum articuli per glandulas inflorescentiae pilis animalium inhaerent.

Stigma bilabiatum, semen trilaterum, breviter oblongum, subtiliter alveolatum.

Geographia *Hesperidis*.

Hesperides Hungariae atque Haemi plerumque alpicola et floribus candidis aut pallidis odoratis inter herbas alpium, floribus coloris intensi praeditas atque saepius inodoras valde insignitae. *Hesperides* europaea exemplum praebent haud refutabile, ut in Carpatis et Haemo origo et constitutio vegetationis longe diversa sit, quam in

³⁾ Literaturam vide p. 163.

Alpibus. *Hesperides* in Europa orientem versus magis abundant, in territorio Germaniae majori et in alpibus Helvetiae centralibus desiderantur¹⁾ aut nonnisi spontaneae factae. In peripheria alpium hinc et inde obviae: in montibus Jurassicis (*H. candida*), in Alpibus maritimis (*H. subsinuata*), in Tirolia australi (*H. adenopoda*), in Pedemontio (*H. laciñata*). *H. silvestris* in dicionem Vindobonae verosimiliter introducta, forsitan in tempore Turcarnm. *H. tristis* probabilius herbis deserticolis in Austriam inferiorem et Moraviam intrabat.

Eo magis frequentiores atque characteristicae sunt *Hesperides* Hungariae, Haemi, Caucasi et Orientis. Distributio *Hesperiidum* plurimum geographica occidentem et septentriones versus in Hungaria finitur, etsi species earum et in territoriis nostris satis disperguntur. In regionibus montanis nostris, praecipue in convallibus atque alveis saxosis calcareis Carpatorum *Hesperides* saxifragae ab antiquissimo tempore vigent. Ut hodierno tempore ab animalibus pascentibus istuc plantatae fuissent, haud credibile, nam partes *Hesperiidis* minus inhaerere solent, praeterea inexplicabile maneret, unde spontanatae fuissent species, quae extra Carpatos nullo loco reperiuntur.

Hesperiidum species hic descriptae reliquiae sunt montis antiquissimi, qui a Carpatis atque Haemo nondum sejunctis componebatur.²⁾ At typus atavinus postea in regionibus eiusdem montis remotissimis et diversissimis paulatim transformabatur et in species plures dividebatur. Species albiflorae, ut videntur primigeniae, nunc quoque et Carpatos, et Haemum incolunt. *H. nivea* in alpibus Rodnensis, alt. 1900. mt. s. m., *H. Degeniana* vero, aequo leucantha, ad fontem Maricae, alt. 2300 mt. s. m. crescit. *H. campicarpa* in Cataonia eo altius (2530 mt.) adscendit. Species albiflorae praetererea in Jura, et in alpibus Maritimis vigent.

In Hungaria a cacumine Visoka comitatus Posoniensis per catenas Carpatorum boreales, orientales atque australes usque ad Thermas Herculis, in rimiis rupium, praesertim calcarearum, species *Hesperiidum* leucantha sat frequentes, etsi per totam catenam hinc et illinc spatiis sat magnis dessiderantur.

Hesperides nostrae alpicolae praeter flores albos praecipue glabricie partium insignes. In regione elatori montium, frigidore atque humida pili diversi, ad usum biologicum accommodati, nulli, pauci aut cito decidui (*H. obtusa*, *H. moniliformis*), at hinc et inde in alpibus quoque *Hesperis* pilis pluribus aut paucioribus vestita invenitur (*H. nivea*). *Hesperiidem* organis glabris aut calvatis in horto et coemeterio quoque saepius videmus, quae hinc et inde aufugit, sed in locis umbrosis glabra manet, veluti *H. obtusa* olim in nemore insulae Stae Margarethae Budae-Pestini. Nunc ibidem non vidi.

¹⁾ Cfr. notam ¹⁾ in p. 235. — In libro MÜLLERI de herbis alpinis („Alpenblumen“), *Hesperidis*, quum in alpibus deesset, nulla mentio.

²⁾ Földrajzi Közlem. 1900, 266–69, Abrégé p. 38 etc.

Etsi in Carpatis herbae floribus violaceis — ut *Hesperis* in regione demissiori — occurunt, veluti *Arabis neglecta*, *Dentaria glandulosa* etc.; eo magis necopinato venit, ut in regione Carpatorum elatiore, locis convallium lapidosis, nec non in montibus Slavoniae (Fruska gora, Papuk), Zagrabiae, in cacuminibus Mecsek et Pilis *Hesperidum* flores semper candidi essent. *Hesperides* floribus violaceis in cacumine Mátrae (*H. glabrescens* SCHUR) et in regionibus collinis, dein in regionibus magis austroorientalibus et australibus occurunt, ideoque a speciebus alpicolis subalpinisque albifloris etiam geographice distincte se Junguntur.

Hesperides nostrae Carpatos ad septentriones versus non amplius transcendunt, *H. tristis* deserticola excepta, quae in Galicia, Moravia atque in Austria inferiore quoque crescit.

In Hungaria endemica est *H. nivea*, cum var. *Vrabélyiana* et *leiosoma*; *H. moniliformis* alpium Királykő verosimiliter in dicionibus Romaniae viciniis invenitur.

Simul Carpatorum, simul Haemi incolae sunt: *H. silvestris*, *H. cladotricha*, *H. suaveolens* et *H. obtusa*. — *H. candida* Hungariae australis etiam in montibus Jurassicis provenit, in comitatu Bácsensi et Slavonia calvata in planiciem atque in regionem inferiorem descendit. *Hesperidum* species in Haemo multiplicantur, quae tamen ulterius in Oriente non procedunt et in Asia occidentali, nec non in Africa mediterranea speciebus vicariis locum cedunt. In his regionibus species *Hesperidum*, veluti species florae nostrae multae orientales praecipue concentrantur, in alpibus Helvetiae ignotae.

H. Dinarica Bosniae, Bulgariae et viciniae earum propria. *H. lapsanifolia* a Dalmatia per Albaniam in Caucasum adscendit. *H. Degeniana* et *H. Teophrasti* Haemi, *H. Steveniana* et *H. pycnotricha*, Tauriae, *H. adenosepala* dicionis Wolgensis, *H. adenocarpa* Sibiriae, *H. matronalis* Italiae,¹⁾ *H. Dauriensis* Hispaniae endeniae.

Ab alpibus centralibus ad septentriones versus species *Hesperidum* abruptim decrescent aut omnino desinunt.

H. glabrescens et *H. brevicuspis* floribus purpureis apud nos inter species alpinas et collinas quodam modo mediae.

In regione Hungariae inferiore *Hesperides* floribus violaceis superbiunt, at non valde abundant. Harum albinismus rarissimus est. Hae plerumque introductae aut hortis aufugae sunt, ubique inconstantes neque cum aliis herbis socialibus foedere conjungentes, singulae incerte vagantur, e. g. *H. matronalis*, *H. sibirica*, *H. obtusa*, ex spontaneis autem *H. silvestris* circa Budam-Pestinum. Species posterior in Hungaria frequentissima esse videtur, saltem in demissioribus et in Transsilvania: ab oppido Torna usque ad Thermae Herculis et Orsovam, ab Austria inferiore, Moravia et comitatu Castriferrei usque ad Nagy-Enyed. In Transsilvania *H.*

¹⁾ In Germania haud vere spontanea.

sibirica quoque floribus minoribus provenit. In comitatu Krassó-Szörény *H. cladotricha*, in Syrmio *H. suaveolens* cives sunt antiquissimi austro-orientales.

In declivibus et cacuminibus Hungariae centralis, arboribus deorbatis, nec non in arenosis siccis planicieei *H. tristis* L. (*H. pannoniae* CAMERAR.) ramis undique patet, denique habitum fere globosum refert, veluti socii eius: *Trinia glauca*, *Onosma setosa*, *Eryngium campestre*, *Sisymbrium sinapistrum* etc. (vide p. 262). Talis forma ab Hungaris *currus diaboli* dicitur, nam radice orbata a ventis per campos pellitur. Area eius geographica locis desertis, per Haemum et Rossiam longissima. In nemoribus planicieei *H. silvestris* et *H. candida* recentes esse videntur.

H. glutinosa terminum litoralis Hungarici atque Croatici non transgreditur. In dicionibus austrooccidentalibus et in montibus Croatiae *Hesperis* rara (*H. eandida*, *H. sibirica* var. *brevieuspis* et *integerrima*.)

Hesperidum species praecipue calcicolae. In convallibus Tátræ graniticis nullam vidi, inter saxa autem alpium Bélaënsium calcarea sat frequens. Solo arsenico fortuita esse videtur, veluti *Erechthites hieracifolius* americanus solo serpentino ad Gyepüfüzes.

Ramificatio specierum.

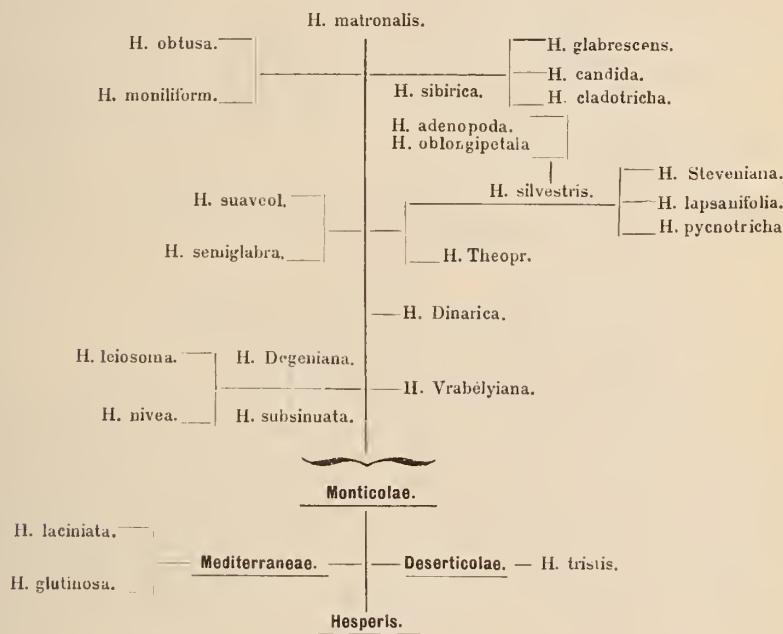
H. Vrabélyiana leucantha notis, praecipue glandulis *H. silvestrem* ditionis collinae cum formis *H. niveae* alpicolis conjungit, ideoque ex speciebus et varietatibus Hungaricis, hodie notis, *H. Vrabélyiana* in centro ramificationis specierum locanda. Etiam locus natalis in monte Tarkó cott. Borsod, altitudine circiter 1000 mt. s. m. quasi medium tenet inter locum alpinum et collinum. In regione altiore *H. nivea* et varietates albifloræ crescunt, in montibus autem humilioribus *H. silvestris*, biennis, glandulis copiosioribus et petalis violaceis angustioribus ab *H. Vrabélyiana* recedit. *H. silvestris* ceterum glandulis et foliis runcinatis ad *H. glutinosam* quoque mediterraneam, petalis autem oblongis ad *H. tristem* vergit.

Ecce ramificatio specierum tota (p. 311.).

Hesperides hortenses variables et mutatis characteribus minime typum sistunt primigenium. Etiam petala earum in regionibus demissioribus colore violaceo tineta sunt. *Hesperides* igitur alpicolae atque leucanthæ sine dubio antiquiores atque naturales sunt, quam species planicieei et locorum demissorum erythropetalæ. Herbae alpinae atque montium altiorum plerumque hibernaculis innovantes, perennant. Meo judicio species *Hesperidum* biennes, veluti *H. silvestris*, *H. Steveniana*, *H. pyenotricha*, *H. semiglabra*, *H. adenosepala*, atque paucis annis redivivæ, veluti *H. tristis*, antiquissimo tempore a speciebus perennibus transformabantur.

Hesperides ceteroquin, quod ramificationem specierum attinet, inter se valde similes et notis occultis — veluti *Cheiranthus* (*Erys-*

mum)¹⁾ — exellunt et quasi sese defendunt. *H. sibirica* et *H. cladotricha* oculis liberis vix differunt, at huius folia pilis ramosis, illius autem simplicibus vestiuntur. Innovationis modo species in seriem duplarem dividuntur. Pars earum, monocarpia peracta, absque gemmis emoriuntur, veluti species ditionis demissioris (*Agemmae*). Pars altera specierum montanarum perennis, radice multiplicata gemmas producit plures, ex quibus iam julio et augusto rosulae basales vigent (*Multigemmae*)²⁾ et vere sequenti in caulem floriferum elongantur.

Etiam basi foliorum in duplarem seriem distribuuntur. Folia superiora seriei primae sessilia, amplexicaulia, basi cordata aut sagittata, grosse serrata, nectariis juxtafoliaribus nullis (*Latifundae*, sive *Sessilifoliae*).

¹⁾ Cl. WETTSTEIN (Osterr. Botan. Zeitschr. 1889, 245) generibus *Cheiranthis* atque *Erysimi* conjunctis nomen *Erysimi* genericum imposuit. At genus *Cheiranthis* et apud Linnaeum (No 537, Genera pl. 1737) et apud TOURNEFORIUM (Instit. p. 220) prius describitur, quam *Erysimum* (n. 545, Instit. 228). Genus tamen posterius apud LINNAEUM omnino mixtum ex *Chamaeplio*, *Barbaraea*, *Alliaria* et *Erysimo cheiranthoide* (Spec. pl. 1753, 660—61), ut *Erysimum* sensu strictu speciei primae Linnaeanae (*Chamaeplio*, *Krukiae* ANDRZ.) reservandum, *Erysima* vero reliqua, sensu WETTSTEINI, ad *Cheiranthis* reducenda sint.

²⁾ Termeszettud. Közl. 1901. p. 203.

Folia superiora seriei alterius breviter petiolata, aut basi petioli brevioris ad instar attenuata, dentibus minoribus serrata, ad basim, loco stipularum, nectariis exranuptialibus (*Angustifundae* sive *Petiolulatae*). Species suaveolentes.

Quod pnbem attinet, *Hesperides europaea* vnlgo haplotrichae, pilis simplicibus putabantur. In Iconibus *Reichenbachii*, tom. 2, n. 4377 et 4378, *H. sibirica* L. (*H. inodora* RCHB. non L.) atqne *H. matronalis* sic foliis haplotrichis adumbrantur. Folia *Hesperidum* cladotrichia BOISSIERO¹⁾ innotuerunt, at in speciebus distinguendis omnibus consequenter — ut in *Erysimum* — iis non ntebatur. Pube canlis inferioris *Hesperides* aegerrime, illa vero inflorescentiae bene distinguuntur. Denique pnbes foliorum simplex et ramosa, distributioni geographicae congrua, speciem tutam reddit. Itaque sunt :

1. *Haplotrichae*. Folia ntrinqne pilis minoribus, densis, praecipue simplicibus mollia; pilos ramosos nullos, paucos aut in marginibus solnū foliorum invenies.

2. *Cladotrichae*. Folia ntrinqne pilis omnibus aut plerisque ramosis, rigidioribus, sparsioribus, patentibus aspera.

Ad Cladotrichis pertinent

1. *Glandulosae*: *H. Theophrasti*,

2. *Eglandulosae*:

a) foliis superioribus basi dilatatis, sessilibus :

H. Dauriensis, *H. Steveniana*, *H. Degeniana*.

b) foliis superioribus breviter petiolatis :

H. cladotrichia, *H. lapsanifolia*.

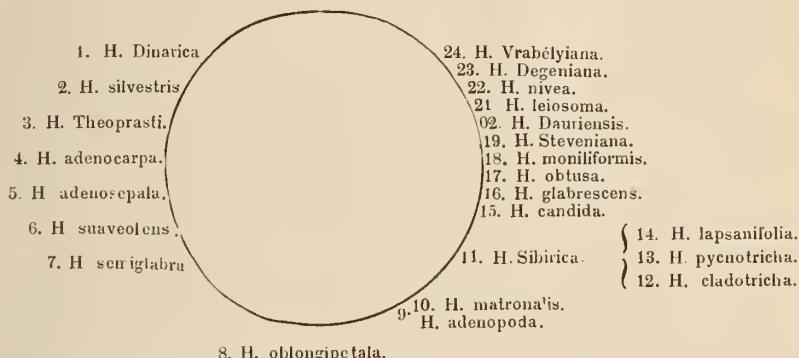
Denique glabritie organorum vegetativorum absoluta, forma foliorum, glabritie, pube aut glandulis racemi, colore floris et forma petalorum species distinguuntur. Partes autem floris reliquae morphologice atqne biologice adeo inter se convenient, ut species *Hesperidum*, quas ipse examinavi, in genera separare, ut voluerunt ANDRZEJOWSKI et SPACH, nec non BECK G. indicabat, omniuo nequit, neque opus est. Subgenera autem earum tria, ut sequuntur, non tantum naturalia, sed etiam distributioni geographicae optime respondent.

Quum series *Hesperidum* naturaliter interrupta sit, ordinem naturalem continuum constituere haud facile est, tamen series specierum atque varietatum, a me examinatarum — quantum fieri potuit — veritati approximans atque naturae consentanea. Sectio *Deserticolarum*, atque *Mediterranearum* distincte inter se et a *Monticolis* separata et aberrationibus speciebusque paucis cognita, *Monticolae* autem polymorphae. Si harum numerosos circuli adinstar disponimus, circulum *H. Vrabeliana* et *Degeniana*, *Eglandulosis* proximae, finiunt glandulis paucis, quibus series *Glandulosarum* (1. *H. Dinariae*) inchoatur, itaque series *Glandulosarum* et *Eglandulosarum* conjungitur, ut series utraque annulum efficiat continuum,

¹⁾ Flora orientalis, I. p. 231

veluti statim sequitur. Si vero, glandulis neglectis, *H. Vrabélyiana* aut *H. Degeniana* primum circuli locum obtineret, annulus tunc quoque continuus maneret, quia *H. Vrabélyiana* et *H. Degeniana* floribus niveis, foliis superioribus sessilibus dilatatis etc. rursus cum *H. nivea* conjungerentur et series immutata fuisset.

Ecce circulus specierum :

(Folytatása következik. — Continuabitur.)

Botanikai kirándulás Vasmegyében.*) Botanischer Ausflug in das Eisenburger Comitat.

Irta : Gáyer Gyula (Kis-Czell).

Augusztus 17-én dr. SIMONKAI Lajos urral Kis-Czellről Pinkaföre utaztam. Másnap Borostyánköig s annak hegymagasáig, harmadnap Lékáig gyalogoltunk, a hosszúszögi mély völgyeken át.

Pinkafő—Felső-Lövő: *Centaurea pseudophrygia* C. A. MEY. *Heracleum Sphondylium* var. *angustilobatum* NEILR, *Quercus austriaca* W., *Knautia intermedia* WETTST. (*K. silvatica* et *Drymeia* BORB., *K. silvatica* WAISB.).

Felső-Lövő—Fehérpatak: *Lycopsis arvensis* (L.), *Monotropa Hypopitys* L. var. *hirsuta* ROTH, *Sieblingia decumbens* (L.); Fehérpatak: *Epilobium parviflorum*, *trifoliatum*, *Lythrum Salicaria*, *trifoliatum*, *Triglochin palustre*. Mentsér és Borostyánkö között *Potentilla Wiemanniana* GUENTH. et SCHUMM.

Borostyánkö-magasa (hívjuk így a serpentin közetű Kienberget; 808 m.): *Stellaria uliginosa* MURR, *Luzula erecta* (PERS.), *Viola collina* L., *Dianthus saxigenus* SCHUR. (*D. Carthusianorum* BORB., WAISB., mert a L.-félé typus Vasmegyében nem terem vadon). *Polygala Chamaebuxus* L (ujra készül virágözni). *Linaria intermedia* SCHUR (szálonkint a tetőhöz közel, Vasmegyéből eddig

*) E cíkket átnézte és javításával küldte be hozzáunk SIMONKAI Lajos. Szerk.

ZOBODAT - www.zobodat.at

Zoologisch-Botanische Datenbank/Zoological-Botanical Database

Digitale Literatur/Digital Literature

Zeitschrift/Journal: [Ungarische Botanische Blätter](#)

Jahr/Year: 1902

Band/Volume: [1](#)

Autor(en)/Author(s): Borbas [Borbás] Vincenz von

Artikel/Article: [Species Hesperidum Hungariae atque Haemi 304-313](#)